

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Archiepiscopo Et Magistro Gernando Canonicoo Magdeburgensibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

Cap. 24 de
fuit. & excom-

quæfisti utrum is qui propter plures excessus à pluribus prælatis jus in ipsum habentibus excommunicationis est vinculo innodatus, & uni prælatorum de uno tantum satisfacere vult excessu, ab eo sit absolvendus de quo satisfacere vult eidem, & cum de alio non satisfecerit, alij absolutus valeat nuntari. Quia verò super hoc inter scholasticos divertæ sunt sententiæ diversorum, nos ad præfens nulli præjudicare volentes, id solummodo tibi super hoc articulo respondemus, quòd supprimenti veritatem absolutio subrepta non prodest, & veritatem intelligens, absolutionem hujusmodi exhibere non debet.

Hæc epistola mutila est in regesto, ubi duo capita defunt quæ nos reduimus ex antiquis collectionibus decretalium istius nostri Pontificis, primum videlicet & tertium. Nam illa ita incipit in regesto. *Officij &c. Et infra. Secundo quaesisti.* Deinde post vocem *concessit*, in qua desinit secundum capitulum, legitur, *Et infra.* Et statim scribitur: *Significasti præterea quandam mulierem.* Nos voces illas, *Et infra*, sustulimus, & capita quæ decant reposuimus. Superest capitulum quintum, cujus loco in regesto positum est, *Et infra.* Verum reperire illud non potuimus in libris decretalium.

ARCHIEPISCOPO ET
Magistro Gerardo Canonico
Magdeburgensibus.

Epist. 169.
De electione
Abbatissæ He-
nricæ.
Cap. Cùm di-
lecta de res-
pon.

Cùm dilecta in Christo filia R. Custos Heriensis Ecclesiæ ac Volpertus Clericus procurator G. monialis olim ad sedem apostolicam accessissent, & super electionibus celebratis de Custode ac moniale jamdictis litigassent aliquandiu coram nobis, nos iis diligenter auditis quæ tam à procuratore ipso fuere proposita quam Custode, Helervardenfensi & Herogensi Abbatibus ac Præposito Geismariensi dedimus in mandatis ut quicquid factum fuerat super monialis electione jamdictæ, auctoritate nostra suffulti, nullius contradictione vel appellatione obstante, denuntiarent irritum & inane, ac super ipsius electione Custodis veritate diligentius inquisita, si electionem ipsius canonicam & personam idoneam invenirent, ipsam auctoritate apostolica confirmarent, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescerent. Verum cum ipsa Custos mandatum hujusmodi iudicibus præstasset, quod de præfata moniali factum fuerat denuntiaverunt irritum & inane. Quæ cum nollet dimittere abbatiam, iudices ipsi excom-

municationis eam vinculo innodantes, mandaverunt eandem arctius evitari; sed ipsa cum electricibus suis post aliquot dies super electione sua per nuntium appellavit. Iudices autem appellationi nullatenus deferentes, præsertim cum de nostro expresso mandato fuisset ejus electio irritata & appellatio esset in litteris nostris inhibita, citato Heriensis conventu, de ipsius electione Custodis, prout ipsis injunctum fuerat, inquirere studuerunt. Cùmque ipsius electionem invenissent canonicam idoneamque personam, habito prudentum consilio electionem confirmantes ipsius, abbatiam Heriensensem auctoritate nostra per diffinitivam sententiam adjudicaverunt eidem. Et licet diocesanus Episcopus appellaret & inhiberet Heriensis conventui ne illi tamquam Abbatissæ præsumerent obedire, ipsi tamen eam in corporalem ejusdem abbatissæ possessionem cum omni mansuetudine induxerunt, à qua per fratrem monialis prædictæ ac fautores ipsius per violentiam est ejecta, & præter alia mala quæ ibidem fuere nequiter perpetrata per illos, dictam R. coegerunt sacramento firmare ut usque ad festum beati Martini tunc proximè futurum Heriensensem Ecclesiam non intraret nec etiam domo simplici vel quod ibidem obtinebat stipendio uteretur. Porro cum dicta R. super iis & aliis graviter vexaretur, ad nostram duxit præsentiam recurrendum, memorata G. moniali similiter veniente. Cùmque super iis ipsa R. proposuerit quæstionem, & postulaverit confirmari processum iudicum prædictorum & ut satisfaceret sibi de damnis & injuriis irrogatis, dicta G. proposuit ex adverso quòd cum electa fuerit in Heriensis Ecclesiæ Abbatissam à majori & saniori parte conventus, & ejus electio per diocesanum fuerit Episcopum confirmata, ipsa Custos ad Abbatem de Conradsburch & ejus conjudices litteras impetravit. Ad quorum præsentiam cum ipsa G. citata veniret & ostenderet se spoliatam fuisse ipsius occasione Custodis, sententiam ab ipsi iudicibus reputavit se illi nullatenus respondere teneri nisi foret primitus restituta. sed ipsa Custos ab eadem sententia provocando, appellationem suam est personaliter prosecuta. Ceterum cum ipsa G. ad hoc tantum procuratorem transmiserit ut eadem confirmaretur sententia, procurator ipsius mandati fines excedens passus est obtinere Custodem quod voluit contra ipsam, & ad supradictos iudices litteras reportavit;

M m

Tom. II.

quorum unus excommunicationis sententia subjacebat, prout litteræ venerabilis fratris nostri Maguntinensis Archiepiscopi nobis exhibere continebant, cum quo alter eorum, absente tertio, in omnibus inordinatè processit, & licet tam ipsa quam Herisfense Capitulum pro diversis gravaminibus appellarint, ipsi tamen nihilominus procedentes, eandem Custodem per Albertum familiarem ipsius, qui, sicut ex eisdem litteris memorati Archiepiscopi probabatur, vinculo erat excommunicationis astrictus, & B. Plebanum in corporalem fecerunt possessionem induci. Ad probandum verò quod procurator jamdictus mandatum tale receperit, ut videlicet appellationem interpositam prosequi procuraret, testes coram auditore sibi dato produxit. Sed è contrà responsum est quòd etsi testes illi mandatum tale probassent, per hoc tamen nullatenus est ostensum quin aliud recepisset, & ideo cum esset pro sententia præsumendum, præsertim cum fuisset à nobis cum maturitate consilij promulgata, manifestè intelligi poterat quòd super principali negotio procurator prædictus mandatum receperat generale, sicut eadem Custos per testem unicum, quem produxit, plenius ostendebat. Nos autem iis & aliis intellectis quæ fuerunt ab unaque parte proposita, præfatam G. monialem ab administratione ipsius abbatiæ sententialiter duximus removendam, dilectis filiis Scholastico Hildesheimensi, Custodi & Scholastico Mindensibus dantes nostris litteris in præceptis ut ad ipsam Ecclesiam personaliter accedentes, abbatiæ administrationem ejusdem alij personæ idoneæ committere procurarent, cui ad opus Ecclesiæ fieret hinc inde resignatio subtrahendorum, ipsi verò interim de confirmationis sententia, quæ super electione Custodis lata erat à delegatis iudicibus, cognoscentes, sicut justum esset, confirmarent vel infirmarent eandem, ita videlicet quòd si pro eo quòd unus ex iudicibus delegatis, qui eandem sententiam tulerant, excommunicationis esset vinculo publicè innodatus quando sententia lata fuit, sicut per Metropolitanani litteras monstrabatur, aut ex alia causa ipsam constaret sententiam infirmandam, ea cassata, cognoscerent iterum de ipsius electione Custodis, & quæ in factum fuissent proposita vel personam plenius audientes, ipsam, si fuisset inventa canonica, confirmarent. alioquin ea penitus infirmata, darent sororibus facultatem li-

beram eligendi, & quam in Abbatiis sibi ducerent regulariter eligendam, ejus electionem sublato appellationis obstaculo confirmarent, ac præfatæ Custodi de bonis Ecclesiæ facerent in expensis legitimis provideri, contradictores nihilominus vel rebelles ut à sua temeritate desisterent per censuram ecclesiasticam appellatione remota cogentes. Testes etiam qui nominati essent, si se gratia, odio, vel timore subtraherent, per distinctionem eandem cessante appellatione cogere veritati testimonium perhibere. Ipsi verò iudices tam Custodem ipsam quam conventum Herisfensis Ecclesiæ ad suam præsentiam evocantes, dilationis eis terminum indulserunt, sed dilacione pendente, Præposita Herisfensis cum complicibus suis Abbatibus de Reinvehusen, Præposito de Nova Ecclesia, & Plebano de Eschenshufem nostras litteras præsentavit, in quibus eisdem iudicibus mandabatur ut prædicta Custos quædam ipsius Ecclesiæ ornamenta, custodia quoque proventus ad usum Ecclesiæ pertinentes, & redditus de Meinchfern, qui debebant fororum necessitatibus ministrari, ac quædam alia de præbendis earum, quæ per quosdam prædones malitiosè subtraxerat & ipsa pro suæ voluntatis arbitrio detinebat, per censuram ecclesiasticam appellatione remota justitia mediante restituere cogere; quarum auctoritate Custos ipsa citata, cum statuto sibi die non posset coram iudicibus comparere, ipsi post appellationem à Lamberto Clerico interpositam pro parte Custodis ejusdem, in ipsam excommunicationis sententiam protulerunt. Et licet eodem die procurator ipsius comparuerit coram eis, & eandem excommunicationis sententiam, utpote minus rationabiliter latam, peteret relaxari, cum in nullo penitus audiretur, appellationem à prædicto Lamberto Clerico interpositam ratam habuit, & recessit. Ipsi verò appellationi minimè deferentes receperunt testes à Præposita ac complicum ejus parte productos, & eorum depositionibus in ipsius Custodis absentia publicatis, ipsam cum complicibus suis ad restitutionem centum quinquaginta marcarum & de furto ac sacrilegio nihilominus condemnarunt, excommunicationis sententiæ supponentes easdem. Postmodum autem cum procurator Custodis ipsius prædictorum Scholastici Mindensis & conjudicum suorum conspectui se statuto termino præsentasset pro eadem Custode in judicio processu-

rus, iidem iudices asserentes quod cum praefata Custos excommunicata esset à iudicibus memoratis, sicut ipsa non poterat agere, sic nec ejus debebat procurator audiri, eum ab agendo per sententiam repulerunt. Procurator autem ex adverso respondit quod talis excommunicationis sententia sibi nocere non poterat vel Custodi, cum per legitimam appellationis obstaculum, quae sententiam ipsam praecesserat, de jure fuerit impedita. Cumque iudices ipsi, allegationem hujusmodi frivolam reputantes, nolent de appellatione cognoscere, procurator jamdictus ad sedem apostolicam appellavit, sed ipsi appellationi deferre nolentes, testes quos pars altera producere voluit ad probandum quod unus ex delegatis iudicibus qui sententiam tulerant pro Custode tunc excommunicatus erat cum pro ea confirmationis sententia lata fuit, ea occasione sumpta quod quidam ex ipsis testibus à remotis partibus venerant, receperunt. Propter quod quaedam sorores Herisenses pro se ac praedicta Custode ad sedem apostolicam provocarunt. Qui appellationem interpositam contemnentis, G. monialem ab administratione Herisensis Ecclesiae removerunt, ipsam ejusdem Ecclesiae Praepositae committentes, aliquas personas idoneas in suum adjutorium receptura. Iidem quoque iudices articulum de resignatione subtractorum intermittentes, qui primò fuerat in mandato nostrarum litterarum insertus, testes super alio articulo receperunt, quia videlicet ab Abbate praedicto & conjugibus suis legitime olim fuerat provocatum, eò quod rescripti nostri copiam partibus facere noluerunt. Qui receptos testes super praemissis articulis postmodum publicantes, confirmationis sententiam pro praedicta Custode latam penitus infirmarunt, ac de ipsius electione nihilominus inquirentes, tanquam celebratam minus canonicè cassaverunt, concessa sororibus eligendi libera facultate. Quae convenientes in unum saepedictam G. monialem unanimiter elegerunt; cujus electionem dicti iudices confirmantes, abbatiae possessionem & cathedram solemniter assignarunt eidem, supra dictam Custodem & fautrices ejus excommunicatas publice nuntiando. Subsequenter autem ij qui super articulo praenotato, de resignatione scilicet subtractorum, auditores fuerant à praedictis iudicibus deputati, recipientes testes à praedicta Praepositae ac suarum complicum parte produc-

Tom. I I.

tos, depositiones ipsorum sub sigillis propriis interclusas eidem iudicibus transmisserunt. Verùm cum Custos ipsa iter arripisset ad sedem apostolicam veniendi, memorati iudices noluerunt dicta testimonia publicare, ad nostram praesentiam eadem sub sigillis suis destinantes inclusa. Nos igitur haec & alia quae tam Custos praedicta quam I. Clericus, qui pro eodem negotio venerat contra ipsam, nuper apud sedem apostolicam constituti proponere voluerunt, & acta iudicum ab eisdem nobis exhibita diligentius attendentes, deprehendimus manifestè praedictas litteras ad memoratum Abbatem de Reineshusers & suos conjudices impetratas per subreptionem obtentas, cum in eis illius articuli, videlicet de subtractorum resignatione, fuerit praeter nostram conscientiam cognitio demandata, qui litteris fuerat insertus prioribus, de quibus in secundis litteris mentio aliqua non fiebat. Et ideo quod ipsarum litterarum occasione dinoscitur attentatum, penitus duximus irritandum. Dictum insuper Scholasticum Hildesemensem & conjudices suos invenimus minus providè processisse: quia cum in nostris litteris eidem principaliter mandaretur ut ad praedictam Ecclesiam personaliter accedentes, personae idoneae administrationem committerent abbatiae, cui ad opus ejusdem abbatiae fieret hinc inde resignatio subtractorum, ipsi formam mandati apostolici transponentes, illo capitulo praetermisso, de aliis articulis inordinate plurimum cognoverunt, propter quod processum ipsorum, contra nostri formam rescripti ac juris ordinem attentatum, irritum decrevimus & inanem, praesentium vobis auctoritate in virtute spiritus sancti districtè praecipiendo mandantes quatinus convenientes in loco competenti & tuto, G. A. & quibusdam aliis ejusdem Ecclesiae sororibus, sicut justum fuerit, restitutus, & forma mandati nostri exacta diligentia observata, in negotio ipso juxta tenorem praecedentium litterarum appellatione remota ratione praevia procedatis, ita quod per vestram sollicitudinem circumspectam saltem hac vice negotio tamdiu prorogato finis debitus imponatur. Quia verò propter causam istam diutius jam protractam Herisensis Ecclesia graves dinoscitur sustinuisse jacturas, volumus & mandamus ut tu, frater Archiepiscopo, in expensis propriis cognitioni causae studeas interesse.

M m ij